

HISTORIEK DER KATOENFABRIEK DE SMET-GUEQUIER, HET HUIDIGE MIAT. DEEL 3.

RED. GUIDO DESEYN

In de bijdrage 'Eigenaars en uitbaters van de spinnerij *Desmet-Guequier*', verschenen in één der vorige TIC-nummers (1) rezen vragen rond de herkomst van de stichter van het katoenverwerkend bedrijf waar het Gents Industrie- en Textielmuseum (MIAT) is gevestigd, nl. een zekere Pieter Van Huffel.

Van Huffel Pieter (Pierre) blijkt niet alleen als kunstschilder een belangrijk figuur te zijn geweest in het Gent van de Franse en Hollandse periode, en in de eerste jaren van het onafhankelijk België.

Hierna volgen enkele nadere gegevens ons wel willend overgemaakt door één van onze trouwe lezers, dhr. Luc Van Schoors, gediplomeerd gids uit de geboortestad van Van Huffel, Geraardsbergen.

Pieter Van Huffel werd inderdaad geboren te Geraardsbergen op 17 april 1769, als zoon van Ambrosius Van Huffel, (rijke) rentenier uit Steenhuize, en Carolina Sergeant uit Geraardsbergen.

Oom Canivé gaf hem de eerste lessen in teken- en schilderkunst, en daar hij aanleg had en veel ijver stuurden zijn ouders hem naar de Academie te Gent, die hij in 1786 verliet na al de klassen als eerste te hebben doorlopen. Van Gent trok hij naar Antwerpen bij meester Willem Jacob Herreyns (1742-1827) en vergezelde hem naar Mechelen waar zij 7 jaren samen werkten.

Nog heel jong, in 1790, had hij de kans het portret van kardinaal prins van Frankenberg te schilderen, wat voor hem nadien de deuren van kerken en abdijen opende. Doch de inval van de Fransen maakte bruusk een einde aan deze gulle bron van inkomsten.

In 1796 nam hij voor het eerst deel aan het Salon van Gent met twee schilderijen: een *Stervende Kristus* en de *H. Agnes*.

Van Huffel zal steeds een trouw deelnemer en medewerker blijven van deze tentoonstellingen. Op 30 floréal jaar V (19 mei 1797), 28 jaar oud, trad hij te Geraards-

bergen in het huwelijk met Marie Antoinette Van Damme, handelaarster in de Brugstraat, geboren te Geraardsbergen op 14 maart 1770, dochter van Petrus Joannes Van Damme uit Onkerzele en Anna Marie Pletinckx van Geraardsbergen.

Via familie en relaties van zijn echtgenote verzeilde hij in de wereld van negocianten en fabrikanten. Pieter woonde toen in de Meulenstraat te Mechelen.

Rond die tijd trok hij naar Parijs waar hij vooral onder invloed kwam van de Franse neo-classicistische schilder Louis David.

In het begin van 1800 keerde hij naar Gent terug waar hij historische en religieuze onderwerpen, portretten en familiegroepen schilderde.

Reeds in 1805 werd hij aangesteld als één der artistieke raadgevers van de bestuurlijke commissie van de Gentse tekenacademie. In 1808 werd hij tot directeur van de Academie voor Schone Kunsten benoemd en in 1809 tot eerste voorzitter van de Maatschappij voor Schone Kunsten (Société des Arts). Hij was tevens lid van verschillende geleerde genootschappen.

Rond die tijd, schrijft Gustaaf Flamant, schilderde hij talrijke portretten 'ten voete uit', o.a. van gouverneur Faipoult, van baron Pijcke, burgemeester van Gent, van d'Houdetot prefect van het Scheldepartement, van Mgr. Fallot de Beaumont, Mgr. Maurice de Broglie bisschop van Gent

OP ZOEK NAAR PIETER VAN HUFFEL

Bezoek van kroonprins Willem Frederik aan de fabriek van Jan Rosseel te Gent (oktober 1817). ter gelegenheid van de inhuldiging van de Gentse universiteit had de kroonprins tevens het atelier van Pieter Van Huffel bezocht (boven)

(verzameling Bijloke museum, Gent)

Pieter Van Huffel (1769-1844), kunstschilder-katoenfabrikant, geschilderd door één van zijn leerlingen, L. Van Lanselaer (rechts)

(verzameling Stedelijk Kunstinstituut, Gent)

(door Napoleon I vastgezet en veroordeeld door Willem I), van de kanunniken Triest en de Meulenaere en ook van John Quincy Adams, ambassadeur van de Verenigde Staten op het Congres te Gent in 1814 (bewaard te Philadelphia/USA).

Niet ten onrechte werd hij in 1810 benoemd tot conservator van het museum van de Academie, bijgegaan respectievelijk door kunstschilder Jos Vanden Abeele en door commissielid d'Huyvetter, dat slechts vanaf 1830 voor het publiek zou worden opengesteld.

Volgens het bevolkingsregister vestigt hij zich in 1813 op het adres Sint-Katlijnestraat 7, nabij het katoenbedrijf op de Oudevest dat hij als gepatenteerd fabricant oprichtte, en waarvan hij tot aan zijn dood eigenaar zou blijven (1). Estheet als hij was, vestigde hij zich in het bij de Gentenaars welbekende barokhuis 'De Pelikaan' (1701), dat hij aankocht in 1810, nadat dit voormalig eigendom van de ongeschoeide Karmelieten in 1793 in beslag genomen was door de Franse bezetter en ingericht als kazerne. Het huidige Sint-Katlijnestraat 11 was na diens dood museum en zetel van de Commissie voor Monumenten.

In 1817 behaalde Van Huffel de gouden medaille op de tentoonstelling van de Koninklijke Maatschappij voor Schone Kunsten met Maria's opleiding in de Tempel. Dit schilderij hing oorspronkelijk in de abdij van Doornzele te Gent. In 1819, na zijn benoeming tot 'Ereschilder van de Prinses van Oranje', schilderde hij Het bezoek van kroonprins Willem Frederik aan de fabriek Jan Rosseel te Gent. Tijdens zijn verblijf te Gent-oktober 1817-naaraanleiding van de Inauguratie van de Universiteit had de kroonprins o.m. het atelier van Pieter Van Huffel en de textiel fabriek van J. Rosseel aan de Groene Briel met een bezoek verleend. Daar had de gebeurtenis plaats die aanleiding gaf tot het ontstaan van dit schilderij. Toen Rosseel aan de prins enkele oranje

sjerpen overhandigde die in zijn fabriek waren geweven uit Suri-naams katoen liet de vorst er zich één van omgorden en stelde er een ter hand aan luitenant-generaal Behr, gouverneur van West-Vlaanderen met de aanbeveling van de sjerp voortaan te dragen. Dit gezegde en de daad werden geïnterpreteerd als een belofte van de prins dat de plaatselijke industrie zou beschermd worden (2).

Aug. de Portement beweert dat de prinses van Oranje bij Van Huffel 8 taferelen bestelde die de Koninklijke Kapel in Den Haag versieren.

De Stad Gent bezat oorspronkelijk zeker 30 van zijn werken. Buiten de hoger vernoemde weten we dat Van Huffel o.a. volgende schilderijen heeft gemaakt :

- voor de kerk van Merchtem : *De bevrijding van Sint-Pieter* - voor de kerk van Willebroeck: *De verrijzenis en De Kroning van Maria*

- voor de kerk van Wannegem-Lede : *De discipels van Emmaus* - voor de Sint-Baafskathedraal te Gent: *Het mirakel van de H. Landoald*

- voor de Sint-Jacobskerk van Gent : *De Apostelen Petrus en Paulus*.

- in de hoofdkerk te Geraardsbergen: *De Marteldood van Sint-Bartelomeus* - in de abdij (tweede verdieping) : *De Godin van de Zege kroont Napoleon* (dit schilderij zou sinds jaren slachtoffer van vernielzucht zijn).

Kervijn de Volkaersbeke(3) schrijft: "*Het zijn de beste doeken die men van die meester kent*". R. Swillens vernoemt de schilder en schrijft dat één van zijn werken in het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen hangt. In ieder geval is er een miniatuurschilderij voorstellende '*Napoleon Bonaparte, eerste consul*'.

Gustaaf Flamant besluit de levensschets van Van Huffel als volgt: Buiten de kunst begaf Pieter Van Huffel zich ook in de politiek. Hij was immers lid van de Regentie onder het Regime der Nederlanden en bijgevoegd lid van de Provinciale Staten. Hij schreef in het Nederlands een naïeve en bezie-

lende beschrijving van de feesten te Gent in augustus 1820 onder de titel '*Bespeurder der Nationale Feesten, of beschrijving van het aenzicht van Gent gedurende de maend Augusti 1820*'.

Zijn pupil L. Van Lanselaer schilderde o.a. zijn portret, nadien door J.J. Eeckhout en L. Burggraaf als litho uitgewerkt. Pieter Van Huffel kunstenaar-katoenfabrikant overleed te Gent op 12 augustus 1844.

VOETNOTEN

(1) zie DESEYN G., Eigenaars en uitbaters van de spinnerij Desmet-Guequier, TIC 11e jaargang 1993-2e semester-deel 42-april-mei-juni, pp. 23 e.v.

(2) Tentoonstellingscatalogus Gent en Willem I, herinneringen - 1974

(3) DE VOLKAERSBEKE K., Les Eglises de Gand II, Gent 1858

Het fraaie barokhuis dat Pieter Van Huffel verwierf in 1810. Om de hoek, in de Oudevest, zou hij in de daaropvolgende jaren een katoenspinnerij uitbouwen

(foto Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg, Gent)

Luchtfoto uit de jaren 1950 van de katoenspinnerij De Smet-Guequier, het huidige MIAT, gesticht door Pieter Van Huffel zo'n 180 jaar geleden. Heden is nog de Manchesteriaanse spinnerij op de voorgrond bewaard gebleven (boven)

(foto UCO, verzameling MIAT, Gent)

Uitvoeringplan van een stoommachine Van de Kerckhove (Gent) dd. 25 september 1912, met aanduiding (in stippellijn) van de directeurswoning (1828) (1) en de eerste stoominstallatie (1823) (2) gebouwd i.o.v. Van Huffel (onder)

(verzameling MIAT, Gent)

